

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rei Christianae Apvd Iaponios Commentarivs

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicoꝝ, 1615

De sedibus in Regno Bugem constitutis. Capvt XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68745)

Mulier quædam Christiana, biduum & eo amplius in emittendo partu laborabat: & cinxit eam Ethnicarum mulierum turba, eius periculum inuocatione inanum Deorum & superstitiosis ritibus, renitente licet Neophyta, auertere conata: misera mulier omni humano solatio carebat: nam ea ipsa quæ solatia sibi adhibere videbantur, erant illi molestissima. Inaudijt fortè de mulieris periculo Neophytus, qui in eadem vicinia morabatur, qui ad eam B. Patris Nostri Ignatij effigiem afferens iubet, vt inuocato B. Patris huius nomine, salutem à Deo se consecuturam esse confidat: facit mulier quod iubebatur accurate, & ecce ipso momento maturum effundit partum sana & incolumis. stupuere Ethnicæ mulieres, cum viderent suos ritus nihil; hanc icunculam ad salutem tam citò profuisse. Ergo fama spargitur eius rei, & ita vt sacra effigies perpetuo nunc per ædes exorata circumferatur.

*De sedibus in Regno Bugem
constitutis.*

CAPVT XIII.

[N hoc regno vna erat olim nostrorum sedes in vrbe Cocura, regni Metropoli, ac sede Yechudono Dynastæ. In ea sex è nostris; duo sacerdotes, cum quatuor adiutoribus socijs

M 2 confi

confidebant, quanquam sub finem adiutores
duo numero detracti sunt. Ineunte porre hoc
triennio, noua sedes in altera vrbe Nagatsu ere-
cta rogatu Naiquidono primogeniti Dynastæ
filij, regniq; totius hæredis. Parens Dynasta an-
tiquam in rem Christianam benevolentiam re-
tinebat initio, sed tandem Ethnici maleuolen-
tia, instigante tartaro erupit, & vtramque deni-
que sedem euertit; quod vt contigerit enarra-
bo. Interim tamen magnus Neophytorum fer-
uor fuit, & Ethnicorum Christi suaue iugum
suscipientium numerus ad 2626. peruenit, in
vtraque sede videlicet toto huius triennij de-
cursu. ad eum numerum conficiendum valde
conducit Neophytorum in adducendis ad Chri-
sti fidem propinquis feruor, quos inter duo sese
supra cæteros extulerunt,

1609. Neophytus è coniuge Ethnica filios
plures suscepit, eosque altera natiuitate rena-
tos, vna cum corporis vita spiritualis vitæ gra-
tia informarat: sola pertinaciter errores suos
coniunx retinebat, quam neque mariti auctori-
tas, neque exemplum aut consilia multos an-
nos permouebant. Denique varijs certaminibus
fatigata annuit tandem, vt Catechisticas audiret
conciones, id vt marito potius obsequeretur,
quàm animo cognoscendæ vel amplectendæ
veritatis. Ergo simulatione sua pedissequis pate-
facta

facta Catechistam audiuit. Quid expectas? capta est prima concione, & ita exarsit legis Christianæ desiderio, vt fletu continuo pertinaciam expiaret, ipsumque maritum incusaret, quod mollius eam ad ingens hoc bonum impulisset.

Non absimilis huic fuit puellæ Neophytæ mater, quæ à filia eovsque fatigabatur, vt Christianam fidem complecteretur, iam tædio affecta parens, sua die quadam conuasauit, in aliam urbem secessura, vt se molestijs filia liberaret: verum exorauit filia, vt saltem semel Catechistam audiret, nihil se in posterum hac de re locuturam. fecit inuita; & prima quidem concione redeundi voluntatem domum reuexit; tertiâ verò cum de Christo passo ageretur, internam vim spiritus mouentis non ferens, exclamauit: se velle fieri Christianam, fecit vtraque quod optabat, & in exercenda pietate pertinaciam præteritam præfenti ardore compensat.

Verum ad Dynastam conuertamur,

1609. Is anno huius triennij primo vnà cū filio suo, antiquum suum in re Christiana, suis fauoribus promouenda retinebat institutum, vnde tam insignis ad Christi gregem accessio fiebat. tantum valet apud omnes Principum authoritas & exemplum. Verum hostis humani generis hunc tam insignem rei Christianæ progressum vidit & inuidit: vtque malum suū

M 3

præfens

praesens auerteret ac futurum, quoad potuit in-
 terturbare primum nostrorum, deinde sedes e-
 uertere laborauit. ad eam rem nihil opportuni-
 us est visum, quam beneuolum in nos olim
 remque Christianam Dynastæ animum immu-
 tare, ac primum in eum finem vt idola coleret
 ardentius procurauit. nam ille nunc in mille ri-
 tibus, quos ante nec nouerat, totus incumbit,
 & hac ratione praeparatum, mox absque iusta
 omni offensione, in Neophytos sociosque com-
 mouit, causas tamen quaerens, palam edicebat,
 se in regno suo nec Patres posthac neque Chri-
 stianos passurum: minis propositis, quæ refra-
 gantes terrerent. neque alia verba deerant, qui-
 bus mutatae voluntatis aperta proderentur ar-
 gumenta. Hoc audito Neophyti, qui Principis
 sui mouerant impetus & asperitatem quæ illi li-
 bido pro voluntate, voluntas pro ratione esset,
 rati sunt de Ecclesia in eo regno, nostrorumque
 statione esse conclamatam; in Neophytos por-
 ro turbas excitatum iri similes ijs, quas in Fingo
 Camzuedono Tyrannus concitarat, cum nihil
 inferior illo in immanitate haberetur; ergo ar-
 bitrati post vnius noctis inducias diem insequen-
 tem principium tragædiæ fore: nulla interpo-
 sita mora sese ad certamen comparabat: & sanè
 spectabilis res erat videre cætus eos, quos inter
 se inière propinqui cum propinquis, familiares
 cum familiaribus vt sese inuicem ad effunden-
 dum

dum pro Christo sanguinem animarent. Nec istud videre licuit solum in primoribus, ac ordine militari viris, iuxta ac fæminis, sed idem in ciuibus, idem in colonis ac gente Rustica animus, dum præter cæteram comparationem quæque familia sibi eas vestes consuebat, quæ in crucem agendis velando honestè corpori, quæ nudari nefas, erant necessariae, veluti in diem proximè insequentem crux omnibus esset præparata: hoc ita vulgare fuit inter omnes, vt affirmant socij, qui rei euentum etiam ipsi eadem comparatione muniti præstolabantur, se de nullo Neophytorum audisse, animum cuiuspiam elanguisse, sed contra creuisse omnibus, certamque fuisse mortis oppetendæ voluntatem. Verùm hæc procella plus habuit metûs quàm periculi: quæ modò ad tentandos solum Neophytos immissa, ad insequentis anni certamina prælusit: siquidem die insequenti, quem certaminis primum designabant, redditæ tranquillitatis fuit initium, cùm in cuius manu sunt regum corda, Dynastæ animum immutauit iramque mitigauit. Dixit enim certum sibi fuisse Christianum nomen extinguere, sed quoniam Miaci olim vnus è Patribus (Organtinus videlicet) Gratia, coniugis suæ ossa, in medijs illis turbis quæ inter Daypha, qui nunc Cubo vocatur, totiq; Iaponiæ imperat, & filium Imperatoris demortui fuerant, magno periculo suo afferri

M 4

iussit.

iussisset, ut ea honorificè terræ mandaret, se memorem eius officij, & necessitudinis, quam cum illo inde contraxerat, itemque in gratiam Patris Gregorij Decespedes amici sui, huius sedis superioris illo vivente, nihil immutaturum. causarum fortasse tamen maxima fuit quam reticuit, quòd intellexit Christianos omnes sic comparatos, ut nec morte quidem proposita, imperata essent facturi, & quoniam vinci timuit, à pugna temperavit, ne tot affeclis fidelissimis quales habentur Neophyti, se hac ratione priuaret, incertum tamen plusné interim spei an metus ab Ethnico, quotidie in idola propensiori, conciperent Christiani. In hac rerum permutatione varij fuerunt hominum vultus & animi: Ethnici, quorum propinqui vel amici erant Christi sacris initiati, suorum vicem dolebant, ac satis verebantur, ne hic imber mali partem in se quoque deplueret, cæteri, Christiani nominis hostes, gaudio exultantes iam sibi triumphare videbantur. Hi animum suum infami maximè libello euulgarunt, quo præterquam quod nos è Iaponia iam in Europam amandabant, alia multa scommata, & ludibria in legem Christianam effudere: sed ad auditam Dynastæ permutati voluntatem, omnes nubeculæ diffugère, & iram intra stomachum hostes ipsi retrusère. Porro tamen tantum sit mutatus ab illo, quem olim scripsimus, hic Dynasta, Neophyti
tamen

tamen nihil hoc adducti metu, ut de solita Christianè viuendi libertate, quicquam remitterent; vnde sperabatur fore, ut quemadmodū ipsi sibi in antiqua pietate persistebant, ita Dominus Deus antiquum retineat cum hac Ecclesia institutum, quod etiam aliquamdiu contigit: nam res tota Christiana solitā pace in Decembrem anni insequentis fruebatur.

1611. At verò quoniam huius in nos malevolentiae radix, non solum non euulsa, altius in Dynastæ animum agebatur, varijs ritibus superstitionisque augurijs ac maleficijs, quibus post parentis sui obitum perditæ se addixit, ita etiam validè emergebat quoties se aliqua dabat occasio, aut ab eo quærebatur. aliquot enim asecclas suos ex ordine militari Neophytos ad defectiōnem sollicitans, sæpe repetebat, se ædes in regno suo sacrās aut socios remque Christianam non diutius laturum quam Pater Gregorius in viuis esset: eius solius obstare gratiam quin omnia euerteret: nec tacuit quid de arca nostra facere cogitarit cum nostros expulisset, iamque eius partem aliquam nostris eripuerat, ut parenti suo vita functo templum erigeret, quod iuxta ædē nostram extruxit. Ergo Neophyti his permoti continuo impendentis mali metu angebantur, quem augebat Dynastæ illius impotentia & leuitas, qua facile cum alijs Dynastis sibi æquali-

M 5 bus

bus inimicitias exerceret. In hac ipsa tempora, iusto Dei iudicio incidit subita mors Patris Gregorij, quam initio narraui; quam vnam ille ad explenda, quæ in nos conceperat, odia præstolabatur. Ergo biduo post Patris obitum, ad Tyrannum repente delatum, renunciari nostris iubet, è suo regno ædem & eius possessores à mouendos. Itaque dirutam aut Nacatcu aut quo liberet auferrent, simul omnia, quæ ad nos pertinerent. Neophyti vbi hæc audière, certo sibi persuaferunt, Dynastam, qui cum nostris eò acerbitalis processerat, nihilo secum mitius acturum. Hinc sese ad obeundum in Christi confessione Martyrium accuratè comparant. Quam in rem prima induerunt arma, Pænitentia & Eucharistia sacramentorum, neque ij solum, qui antea cælestis mensæ participes erant; sed alij permulti in hac temporum acerbitalis, idem summis precibus impetrarunt, vt hac ratione fortiores in fidei arenam, si res ita ferret, descenderent. Tancus porro confiteri de peccatis volentium erat numerus, vt non diurnæ, non nocturnæ sufficerent horæ, inque tam intenta occupatione, præ spiritali suauitate, ex omnium, mortem desiderantium, consensu natâ, laborem socij non senserunt: Itaque & cibi & somni immemores hoc vnum factitabant. satis constat per eos dies supra bis mille expiatis, & ex ijs non nulli

nulli, iam primùm, alij de vniuersa vita confitebantur, inimicitia omnes tollebantur; qui cum offensis prius agere renuebant, eos tum amicè compellabant; qui aliàs vix toto anno comparabant, ex æde sacra pedem non efferebant, arbitrati id temporis minimè negligendam salutis occasionem; quæ si elaberetur, incertum foret, ecquæ alia rediret; & quod magis mirum est, Ethnici non pauci per eos dies ad recipiendam fidem, priusquam sacerdotibus destituerentur, concurrerunt, ij supra sexaginta recensiti omnes adulti. Tantus porro erat omnium sensus, tam tenera rerum, quibus carituri erant, nimirū æde, Patribus, salutis suæ adiumentis, deploratio, vt socijs ad comiserationem tenerrimè, & consolationem subijciendam conuersis, solatium tamen nullum admitterent, intelligentes se pastoribus destitui, à quibus aiebant, se magno studio excultos ab hostibus lupisque prorectos.

Accidit hæc res paucis ante Natalem Domini diebus, & quoniam ad euerrendam & concinnandam domum (qualem ex Iaponico more Dynastis tradere oportet, tametsi eam ipse accipere renuit) aliquot dierum spatio opus fuerit, neque id nostris negaremur, discessu in Natalem Domini protracto, celebritatem illam, velut extremum vale,
cum

cum Neophytis peregerunt. sed pro pompa, fuit internus animi sensus tristeque silentium. Et tamen concursus is fuit, qualem ad eam diem in ea celebritate nemo viderat, concurrentibus omnibus ad extremam illam solemnitatem, incerti ecquando tandem aliàs parem essent conspecturi. Ita tamen peracta omnia, vt ne Dynastæ furendi causæ darentur, quem satis intelligebant per eos dies conuiuere: Pater ergo qui aderat vnus (alter ad Neophytos alterius Natusu concesserat, vt Natalem Domini cum ijs celebraret) conspecta fidelium pietate, quos vni orationi intentos aduertebat, mirè recreabatur in Domino, animaduertens eos ad impendentia mala egregiè comparatos. Nec solum ipsi in æde nostra coibant, sed singulis post Dynastæ sententiam noctibus, deni aut viceni per priuatas domos conuenientes; ibi de rebus Diuinis interse colloquebantur, Diuorum gesta toleratæque in fidei causa martyria lectitabant, vnde se mutuo in fortiter tenenda fide confirmabant, & ad exilia, mortes etiam atrocissimas propere gestiebant. Complures etiam, velut suarum ædium immemores apud nostros excubantes pernoctabant, asserebantque se nullam nisi apud socios, quos in periculo versari scirent, quietem inuenire, quorum opera in conuasandis sarcinulis & ad exitum aptanda supellectile occupabatur.

Socij

Socij prius quàm discederent, rem Christi-
 anam quàm aptissime potuerunt, in hunc fere
 ordinem redegerunt. Iam dudum vniuersus fi-
 delium cætus in sodalitia quædam, ac veluti
 centurias erat distributus, quibus aliqui Neo-
 phyti præerant ex Nostrorum præscripto, Eos
 qui præerant, tametsi erant ex peritioribus, de-
 nuo instruxêre Socij pro re nata, qua ratione sibi
 demandatos in fide conseruarent. qui vrgente
 necessitate baptizarent, qui morientibus adese-
 sent, qui funera curarent, qui cætera facerent de-
 signati: ne vna cum Pastoribus omni subsidio
 priuarentur interea, dum Deus Dynastæ cor im-
 mutaret, aut aliquæ rerum vices, quæ sunt apud
 Iapones quotidianæ, serenitatem reueherent,
 rebus ita compositis, nocturnis horis ne tumul-
 tum cierent, aut Neophytos acerbiorè mærore
 conficerent, abiêre. Alter quidem Patrum in
 Collegium Nangasaquienſe concessit, alter in
 vicino regno media non amplius leuca à Bugen
 in pago Ximonoxequi substitit, vt è proximo
 componeret, si quid fortè superfuisset compo-
 nendum, spectaretque, quem ea res finem esset
 habitura, vt si Tyrannus vltra pergeret, adesse
 Neophytis in omni casu facile posset. Hactenus
 nihil mouit, nec Neophytos interturbauit: ipsi
 vero non omnem spiritualis auxiliij spem ami-
 serunt: nam locus ille in quo Pater substitit, à
 nostris in Cami regiones nauigantibus præter-
 nauiga-

nauigatur. In hunc maximè modum sese habuit huius Ecclesiæ ita florentis status, & in hanc tyrannidem, tot annorum beneuolentia, qua Yecudono rem Christianam prosequabatur, erupit. Etsi in Domino speramus fore, vt, quoniam Nayquidono filius, & Regni hæres, nihil est, quod quidem sciamus, erga res nostras immutatus, cum regni hæreditatem adierit, Ecclesia antiquum teneat, & in pristinum splendorem Cocura reuocetur.

Prius, quàm Yecudono hæc aduersus Ecclesiam, consilia suscepit, conatus est aliquotè sua familia Neophytos ad defectionem perurgere, & inter eos fuit quidam ei gratosus in paueis, qui nescio an accuratius Deo, quàm hero obsequabatur; huic Dynasta obnunciari iubet, gratum sibi fore, si à Christiana lege deficeret, quod si detrectaret, posthac se illi neque arcana sua, neque alia grauiora posse consilia committere. His alia multa addi iussit, beneuolentiæ insignioris indicia: verum fortis Christi pugil, ita respondit, habere se in animo fidem Christianam, quam præ omnibus vel honoribus, vel opibus, quas Ethnicus magni aestimarent, mallet. Itaque si se Christiano vti vellet, esse se in eius potestate: sin nollet, paratum se ad omnem fortunam, imò vitam ipsam in hac causa ponendam. Huic responso, ratus est exilium vel mortem à Tyranno imminere: Ergo in
ædem

ad eam sacram confugit peccata expiaturus, & se ad mortem comparaturus, cuius tanto desiderio succensus flagrabat, vt reliquos suo exemplo incenderet; accepit Dynasta responsum, in eoque substitit, arbitratus se non victorem sed victum fore, si ultra certare pergeret. Alios etiam, sed minus apertè tentauit, qui pari constantia impia consilia reiecerunt. Vnum è pueris honorarijs suis, eo loci sollicitari iussit, ex quo responsum ipse exaudiret; comenti sunt parentem eius æquè Neophytum, iam à Christi fide recessisse, eiusque Chirographum se habere, monere igitur, vti parentis sui auctoritatem & exemplum sequeretur; sed ita respondit, eoque vocis sono, qui ab hero exaudiri facile posset, vt spem hostibus victoriæ ademerit, ipse reportarit.

Eo ipso tempore, vt erat frequens de Martyrio inter Neophytos sermo, quasiuit è quadrienni puerulo Neophytus quidem, an esset urgente Tyranno, Christi fidem abdicaturus? Minime verò, ait, puer: Tum Neophytus; Martyr igitur eris? cui puer: Pater ac mater, ego que vna cum ijs, Martyres erimus. Tum Neophytus, nosti tu quid sit esse Martyrem? noui inquit ille, martyr est, cui ob fidem Christi, amputatur ceruix. Tum Neophytus: at si hoc tibi intentabitur, omnino plorabis. nequaquam, ait puer, sed hilaris præbebo ceruicem.

ceruicem. Stupuit Neophytus, ipsumque Dominum, qui etiam in ætate fragili Martyrij desiderium accendit, collaudauit.

In altera sede Nacatsu fidei Christianæ cursum incitauit propensus in eam Principis ac hæredis regni fauor. ex ea Neophyti plures in varijs locis contermini excoluntur, è quibus aliqui recens ad fidem adducti Neophytorum numerum auxerunt, & in fide constantiam sæpe repetitis certaminibus prætulerunt, quorum res gestas sigillatim referre, cum instituto meo pugnat: ea enim quæ alibi essent insolentia, apud Iaponios quotidiana euaserunt.

1611. Verum omitti non debet Ethnici cuiusdam ad fidem inusitata conuersio. Is casu idolum repererat, quod opibus præesse Iaponij fabulantur: ea re mirè lætus, simulacrum in domum inducit, arbitratus se pro exhibito hospitio mox diuitem futurum: contrà euenit. nam non ita multo post, hoc ipsum tenue vitæ subsidium, quo se sustinebat, ei à Dynasta ereptum est, nescio quæ ex culpa, in eius obsequio commissa: vnde ad inopiam redactus, qui opum vim sperabat, aduertens Iaponensium sectarum inanitatem, & eorum quos pro Dijs habent falsitatem, à quibus omnibus idem sperari posset, quod ipse à suo Plutone acceperat, illum domo eiecit, & auditis tyrocinijs prælectionibus, ad
 amplexan-

amplectandam veritatem exarsit, quam denique in Baptismo est professus.

Cum de superiori sede ageremus, diximus de Patribus alterum huc demigrasse, ad animandos in acerbo casu fideles, & Natalem Domini cum ijs celebrandum. in hac arce, qui residet Dynastæ primogenitus nihil est in rem Christianam Patris more immutatus, imo præ se fert, tantam acerbicatem sibi non parum displicere: ideo sacerdoti Nostro licuit Dominicum Natalem non interno solum animi sensu, velut Cocuræ sed etiam externo, pro more, apparatu celebrare. Idem fuit horum Neophytorum, qui superiorum, animi sensus, pares lacrymæ deplorantium suam orbitatem, quoniam eadem erat sedis vtriusque Yechudono subiectæ fortuna: Pater quoque multis eos ad retinendam inter aduersa fidem est cohortatus, quam ad rem non parum contulit Nayquidono Principis beneuolentia, qui sacerdotem nostrum salutare in discessu voluit: excepit igitur eum insigni beneuolentia, imò & epulo, atque inter loquendum non obscure ostendit, quantopere sibi hæc Parentis nouitas displiceret. Verum quoniam in eius esset imperio, nihil se mederi posse: intelligerent tamen Patres ac Neophyti, se circa res nostras omnino nihil esse immutaturum: posse igitur Patres quoties vellent, ad interuifendos Neophytos excurrere. hæc & alia

N   plura

plura dixit in eandem sententiam, ac Nostri de-
mum omnibus, vt in hac superiori Ecclesia cō-
positis, furori cesserunt ac Tyranno.

1610. Ex sede Cochurana sacerdos vnus
cum socio anno huius trienni altero excurrit ad
Neophytos, in regnis Magato & Suuo constitu-
tos. his imperat Moridono, qui quoniam per-
multum de cæpta in Christianos asperitate re-
misit, locum dedit hanc excursionem solita li-
bertate, & quod sequitur, fructu decurrendi. Ab
antiquis illis Neophytis Yamangachi cæptum
est, & quidem ex ipsius Gubernatoris voluntate.
Est vnde Domino gratulemur, pusillum hunc
gregem in medio tot luporum sine pastoribus
ab ouili nunquam recessisse. Inde in varia loca
sacerdotem labore fatigandum fructus euoca-
uit. & quoniam ab ipsa Dynastæ aula, in qua non
desunt Neophyti, sacerdotem nostrum hoc
rerum statu decebat abstinere, socius, quia Iapo-
nius, eo clam est ablegatus, & ab eo Neophyti
confirmati: è quibus quotquot potuere, ad Pa-
trem leucas aliquot excurrerunt, nec solum
cum Neophytis res acta est, Et Ethnicis ipsis
inter excurrendum, supra ducentos in Baptis-
mo sunt renati.

1611. Anno porro insequenti labor, fru-
ctus, visitatio, fuere eadem, nisi quod rebus ve-
cunque

cumque compositis, potuit sacerdos Noster in urbem ipsam regiam ad visendos Neophytos ipse commigrare, & hoc subsidio diu privatos recreare. Yamangachi verò Gubernator salutationis officium, à Patre alteri demandatum ipse rependit, & discedentem ex vrbe extra muros est amicè profecutus, cumque valesceret, facultatem ei fecit Neophytos quoties vellet palam ac liberè reuisendi. Quod si Mori Dynasta rescisseret se culpam præstaturum. Idem sacerdos in regnum Fiunga se contulit, in oppidū huius regni primarium euocatus, à propinquo quodam suo Ethnico, qui magnam eius regni partem obtinet, & hac occasione Neophytos illos interuifit. De fidei Christianæ mysterijs solitas Dynasta ille conciones, cum quàm plurimis suis primoribus audiuit, & visus est veritatem fidei, & salutis necessitatem affecutus; sed nonnulli eum metus humani terruere, ne admitteret, quod probabat. Ex eius tamen affeclis quinquaginta, ferè omnes adulti, Christi fidem & Baptismum suscepere; magno sociorum solatio, qui intelligebant apertam sibi ianuam ad alios plures ab erroribus abducendos. Tum expiatis, qui ibi commorantur, Neophytis, cælestique pane relectis, quotquot idonei sunt iudicati, redière cum exultatione portantes manipulos suos.

M 2 De